

UCHWAŁA

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Prokuratora Rejonowego w [...]

w sprawie **W. D.**

sędziego Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 12 stycznia 2017 r.,

zażalenia, wniesionego przez prokuratora

na uchwałę Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt ASDo .../15,

w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w [...] wystąpił do Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] z wnioskiem o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w stanie spoczynku w [...] W.D. za to, że w dniu 15 lipca 2015 r. w [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości w ilości 0,39 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, prowadził samochód osobowy

marki Opel Astra o numerze rejestracyjnym [...] w ruchu lądowym, tj. za czyn z art. 178a § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] uchwałą z dnia 5 maja 2016 r. odmówił zezwolenia na pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku W.D. za czyn opisany we wniosku Prokuratora Rejonowego.

Sąd ten ustalił, że w dniu 15 lipca 2015 r. około godziny 03:10 funkcjonariusze Straży Miejskiej w [...] M. G., M. M. i J. R. zauważyli, że mężczyzna kierujący samochodem marki Opel o numerze rejestracyjnym [...] zaparkował pojazd w pobliżu sklepu „P.” przy ulicy B. w [...]. Następnie wysiadł z samochodu i udał się do sklepu, gdzie zakupił butelkę wódki. Zapytany po wyjściu ze sklepu przez strażników, czy pił alkohol, zaprzeczył. Przybyli na wezwanie strażników funkcjonariusze policji M. S. wylegitymowali mężczyznę i ustalili, że jest nim W.D. - sędzia Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku. Przeprowadzone na miejscu badanie urządzeniem typu „Alco-Blow” wykazało, że w powietrzu wydychanym przez sędziego znajduje się alkohol. Wynik ten został potwierdzony badaniem przeprowadzonym o godzinie 03:29 przy użyciu urządzenia przenośnego typu „Drager”; urządzenie to wskazało w powietrzu wydychanym przez sędziego 0,39 mg/l alkoholu. Sędzia odmówił poddania się badaniu stanu trzeźwości urządzeniem stacjonarnym w komisariacie policji a także pobraniu w tym celu krwi w przychodni lekarskiej. Okazał kartę pacjenta wydaną przez Międzynarodowe Centrum Dializ w [...]. Z dokumentu tego wynikało, że dostęp naczyniowy może być stosowany wobec pacjenta jedynie do celów dializy. W toku standardowego badania lekarskiego dyżurująca w przychodni lekarz A.L. nie stwierdziła u W.D. symptomów spożywania alkoholu. Obecni przy nim od godziny 03:29 do godziny 05:40 funkcjonariusze policji również nie wyczuli woni alkoholu.

W opinii sporządzonej - na podstawie postanowienia prokuratora Prokuratury Rejonowej w [...] z dnia 7 października 2015 r. – przez Zakład Medycyny Sądowej [...] Uniwersytetu Medycznego biegła K. R. stwierdziła, że zawartość alkoholu w powietrzu wydychanym przez sędziego W.D., stwierdzona badaniem za pomocą urządzenia „Alcotest 7410” firmy „Drager”, przeprowadzonym w dniu 15 lipca 2015 r. o godzinie 03:29, odpowiada orientacyjnemu stężeniu

alkoholu we krwi 0,8 promila. Wynik tego badania jest wiarygodny i pozwala uznać, że w trakcie jazdy samochodem około godziny 03:10 sędzia W.D. był w stanie nietrzeźwości.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uznał, że w materiale dowodowym przedstawionym we wniosku Prokuratora Rejonowego nie ma niebudzących wątpliwości dowodów na to, że sędzia W.D., kierując w dniu 15 lipca 2015 r. samochodem, znajdował się w stanie nietrzeźwości. Podkreślił, że waloru dowodowego nie ma opinia Zakładu Medycyny Sądowej, gdyż została sporządzona z przekroczeniem kompetencji biegłego; oparto ją na wadliwie przeprowadzonym badaniu urządzeniem „Alkotest 7410” oraz – zastrzeżonej wyłącznie dla sądu - ocenie zeznań świadków. Wskazał przy tym, że zeznania strażników miejskich, uwzględnione w opinii jako wiarygodne, nie zasługują na taką ocenę, gdyż są wewnętrznie sprzeczne. Walor wiarygodności mają natomiast pozostałe zaoferowane we wniosku dowody - zeznania funkcjonariuszy policji, lekarza, który badał sędziego oraz opis tego badania. Nie pozwalają one jednak na udzielenie – na podstawie art. 80 § 2c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.; dalej: „u.s.p.”) - zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo przewidziane w art. 178a § 1 k.k.

Zażalenie na powyższą uchwałę wniósł Prokurator Rejonowy w [...], zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia polegający na przyjęciu, że w stosunku do sędziego Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku W.D. nie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa opisanego we wniosku, podczas gdy właściwa ocena zgromadzonego materiału dowodowego powinna prowadzić do podjęcia uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej;
- obrazę art. 80 § 2c u.s.p. w wyniku dokonania oceny w zakresie sprawstwa i winy sędziego, a nie dostatecznego podejrzenia popełnienia przez niego przestępstwa oraz
- art. 7 k.p.k. w następstwie dokonania dowolnej i selektywnej oceny zebranego do chwili obecnej materiału dowodowego.

Powołując się na te zarzuty, Prokurator wniósł o zmianę zaskarżonej uchwały i zezwolenie na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku W.D. do odpowiedzialności karnej.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Ocenę prawidłowości zaskarżonej uchwały należy poprzedzić przypomnieniem, że celem postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (art. 80 § 1 u.s.p.), a więc o uchylenie immunitetu sędziowskiego, nie jest przesądzenie o odpowiedzialności karnej sędziego, gdyż jest to materia zastrzeżona do wyłącznej kompetencji sądu w ramach postępowania karnego. Immunitet sędziowski stanowi istotną gwarancję niezawisłości sędziowskiej. Chroni wolność decyzji procesowych podejmowanych przez sędziego i zapobiega wywieraniu na niego nieformalnego nacisku środkami przewidzianymi w postępowaniu karnym, np. przez wszczęcie postępowania karnego opartego na bezpodstawnych zarzutach, celem wywarcia presji na sędziego w prowadzonej przez niego sprawie. Immunitet chroni sędziego przed potencjalnymi szykanami ze strony organów ścigania (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2002 r., SNO 41/02, OSNSD 2002, nr I-II, poz. 43), ale nie może tworzyć swoistego przywileju bezkarności sędziego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2003 r., SNO 28/03, OSNSD 2003, nr I, poz. 40); jego celem jest ochrona zaufania publicznego do wymiaru sprawiedliwości przez zapobieganie pochopnemu podważaniu powagi wymiaru sprawiedliwości, a nie ochrona grupy funkcjonariuszy państwowych przed odpowiedzialnością karną za popełnione przestępstwa (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., SNO 44/05, OSNSD 2005, poz. 24). Instytucja immunitetu sędziowskiego jako jeden z elementów gwarancji niezawisłości sędziowskiej ma przede wszystkim służyć interesowi wymiaru sprawiedliwości. Interes zaś samego sędziego powinien być postrzegany przez pryzmat drugiej racji istnienia tego immunitetu, a mianowicie domniemania uczciwości sędziego jako osoby o nieskazitelnym charakterze, spełniającej najwyższe wymagania zawodowe i moralne (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2004 r., SNO 28/04, OSNSD 2004, nr II, poz. 37).

W celu utrzymania ustrojowych gwarancji praw obywatelskich oraz zapobieżenia zjawiskom pochopnego podważania powagi wymiaru sprawiedliwości

i społecznego zaufania do niego Konstytucja ustanawia, a Prawo o ustroju sądów powszechnych w art. 80 precyzuje, warunki zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Obowiązkiem sądu dyscyplinarnego w postępowaniu wywołanym wnioskiem oskarżyciela o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego jest zbadanie przedstawionych we wniosku materiałów dowodowych, w celu stwierdzenia, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa (art. 80 § 2c Prawa o u.s.p.). Kontrola ta ma charakter merytoryczny, ale nie wymaga tak wysokiego poziomu przekonania sądu o popełnieniu czynu i winie sprawcy, jak w przypadku orzekania w postępowaniu karnym. Wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wymaga zaistnienia tylko dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, czyli prawdopodobieństwa, ale o stopniu wyższym niż zwykle. Jest to przesłanka podobna do ustanowionego w art. 313 § 1 k.p.k. warunku sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów. Dokonanie czynności procesowej postawienia zarzutów powinno być również poprzedzone rozważeniem zebranego materiału dowodowego pod kątem dostatecznego uzasadnienia popełnienia przestępstwa.

Zezwolenie na ściganie sędziego nie może być decyzją arbitralną, lecz musi być podjęte przez sąd dyscyplinarny z pełnym obiektywizmem i przy respektowaniu konstytucyjnej zasady legalizmu wyrażonej w art. 7 Konstytucji (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2002 r., SNO 23/02, OSNSD 2002, nr I-II, poz. 32). Skoro przesłanką uchylenia immunitetu jest dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że sędzia popełnił przestępstwo, to sąd dyscyplinarny może zezwolić na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej sądowej jedynie wtedy, gdy zostały zgromadzone dostateczne dowody potwierdzające zasadność zarzutu popełnienia przez sędziego przestępstwa.

Zwrot „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa” ma charakter nieostry i dlatego ocena, czy określona nim przesłanka została spełniona, zależy od konkretnych okoliczności sprawy, ustalonych na podstawie materiału dowodowego przedstawionego przez wnioskodawcę, ocenionego zgodnie z regułami określonymi w art. 7 k.p.k. Ocena ta nie powinna wykraczać

poza granice stwierdzenia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa. Skoro sąd dyscyplinarny nie musi mieć pewności, że przypisywane sędziemu przestępstwo faktycznie zostało przez niego popełnione, to nie ma obowiązku przeprowadzenia kompleksowej i ostatecznej oceny zgromadzonego materiału dowodowego.

Trafnie zarzucił skarżący, że Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, rozważając zasadność wniosku Prokuratora Rejonowego, reguły te naruszył. Wprawdzie zastrzegł, że ocena dowodów przedstawionych we wniosku powinna zostać dokonana w zakresie niezbędnym do ewentualnego stwierdzenia dostatecznego uzasadnienia popełnienia przestępstwa przez sędziego W.D. i przeprowadzona z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, jednak w istocie założeń tych nie zrealizował.

Odmawiając waloru dowodowego opinii Zakładu Medycyny Sądowej [...] Uniwersytetu Medycznego, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wskazał, że została ona oparta na wyniku nieprawidłowo przeprowadzonego badania stanu trzeźwości sędziego urządzeniem „Alkotest 7410” (badanie to - z naruszeniem § 3 zarządzenia Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. – nie zostało powtórzone we właściwym odstępie czasu). Założył zatem *a priori*, że samo naruszenie aktu o charakterze wewnętrznym, instrukcyjnym, automatycznie dyskwalifikuje wynik przeprowadzonego badania. Pominął przy tym fakt, że również wcześniejsze badanie urządzeniem typu „Alco-Blow” wykazało obecność alkoholu w wydychanym przez sędziego powietrzu, zaś sam sędzia odmówił poddania się badaniu przy pomocy urządzenia stacjonarnego w komisariacie policji, wiedząc, że badanie krwi na zawartość alkoholu było w jego przypadku praktycznie wykluczone. Immunitet sędziowski nie stanowi przeszkody do poddania się badaniu na stan trzeźwości. Jego przeprowadzenie mogło wyjaśnić zasadność nasuwających się w tym zakresie wobec sędziego podejrzeń. Okoliczności te pozostały poza zakresem rozważań Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego. W kontekście tego stwierdzenia, budzi sprzeciw próba przypisania biegłej lansowania tezy opartej na wybiórczym potraktowaniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. O ile w opinii tej zwracał uwagę dotąd pominięty brak

jakichkolwiek odniesień do stanu zdrowia sędziego i zażywanych przez niego leków (również – w kontekście czasowym – do stwierdzeń lekarza badającego sędziego), to poza tym takiej selektywnej - naruszającej kryteria określone w art. 7 k.p.k. - oceny materiału dowodowego dokonał w rzeczywistości Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, który nie odniósł się do jego istotnej części. Zastrzeżenia wywołuje również – co trafnie zarzucono w zażaleniu - odmówienie w całości wiarygodności zeznaniom funkcjonariuszy straży miejskiej, z uwagi na pewne nieścisłości w podanym przez nich opisie sposobu poruszania się sędziego po wyjściu z zaparkowanego samochodu, rozpytywania go o schorzenia, na które się skarży oraz zapamiętanego przez nich wyniku badania „Alkotestem” i jednocześnie wyeksponowanie znaczenia zeznań funkcjonariuszy policji oraz ustaleń wynikających ze standardowego badania lekarskiego sędziego po odmowie poddania się badaniu krwi.

Potwierdzeniem wadliwie ukierunkowanej oceny dowodów przedstawionych we wniosku Prokuratora jest ostateczna konkluzja Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego wskazująca, że nie ma wśród nich nie budzących wątpliwości dowodów na to, iż sędzia W.D. dopuścił się czynu przewidzianego w art. 178a § 1 k.k.

Konieczność przeprowadzenia prawidłowej oceny całokształtu przedstawionego we wniosku materiału dowodowego z uwzględnieniem przytoczonych wyżej wskazań i argumentów podniesionych w zażaleniu usprawiedliwia uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.